

ชื่อเรื่อง	การจัดการท่องเที่ยวโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนบนพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ
ผู้วิจัย	นิศารัตน์ วรประดิษฐ์
สถานที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร.ครรชิต ทะกุง
กรรมการที่ปรึกษา	ดร.ละเอียด ศิลาน้อย
ประเภทสารนิพนธ์	วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. สาขาวิชาการจัดการโรงแรมและการท่องเที่ยว, มหาวิทยาลัยรัตนนคร, 2550
คำสำคัญ	การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน, การมีส่วนร่วม

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง “การจัดการท่องเที่ยวโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนบนพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ” มีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นและผู้ประกอบการ รวมถึงหน่วยงานภาครัฐในการบริหารจัดการการท่องเที่ยว ความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวด้านต่างๆ รวมถึงการบริหารจัดการและพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน และเพื่อศึกษาถึงปัญหาอุปสรรคของการจัดการท่องเที่ยวโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนบนพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ โดยใช้วิธีการศึกษาเชิงปริมาณเพื่ออธิบายสนับสนุน พื้นที่ที่ใช้ในการศึกษา คือ ตำบลทั้ง 6 ตำบลบริเวณพื้นที่สีเขียว ประกอบด้วย ตำบลทรงคนอง ตำบลบางกอบัว ตำบลบางยอ ตำบลบางกระสอบ ตำบลบางกะเจ้า และตำบลบางน้ำผึ้ง ของอำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ

การมีส่วนร่วมที่จะก่อให้เกิดความยั่งยืนในการจัดการท่องเที่ยวได้ จะต้องมียุทธศาสตร์ประกอบครบทั้ง 5 อย่าง คือ การมีส่วนร่วมในการวางแผน การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตาม การมีส่วนร่วมในการใช้ประโยชน์ การมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล และการมีส่วนร่วมในการบำรุงรักษา ผลจากการศึกษาพบว่า กลุ่มชุมชนท้องถิ่น และกลุ่มผู้ประกอบการ ต่างมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการท่องเที่ยวในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งพบว่าส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามและการบำรุงรักษาทรัพยากรการท่องเที่ยว โดยมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามข้อตกลงและกฎระเบียบของชุมชน ร่วมประชาสัมพันธ์สินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยว ร่วมกันฟื้นฟูและอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวและวัฒนธรรมท้องถิ่น แต่ในขณะเดียวกัน การมีส่วนร่วมในการวางแผนและการประชุม และการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล มีอยู่ในระดับน้อย เนื่องจากเป็นขั้นตอนที่หน่วยงานภาครัฐดำเนินการเป็นหลัก มีเพียงผู้นำชุมชนท้องถิ่นที่มีส่วนร่วมในการจัดการ

ท่องเที่ยว ส่วนประชาชนท้องถิ่น มีหน้าที่รับฟังและปฏิบัติตามนโยบายภาครัฐเท่านั้น แตกต่างจากการมีส่วนร่วมในการบำรุงรักษาอยู่ในระดับมาก ซึ่งอาจเป็นผลมาจาก ชุมชนท้องถิ่นส่วนใหญ่ รับผิดชอบต่อความสำคัญของพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า โดยเป็นพื้นที่ที่อยู่อาศัย และพื้นที่ที่สร้างรายได้จากการท่องเที่ยวได้ ส่งผลให้เกิดการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรไว้ได้เป็นอย่างดี ตลอดจนร่วมฟื้นฟูและอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวและวัฒนธรรมท้องถิ่น

ในขณะเดียวกัน ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ และรายได้เฉลี่ยที่ต่างกันของกลุ่มชุมชนท้องถิ่น และกลุ่มผู้ประกอบการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวด้านต่างๆแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ อาจเป็นเพราะนโยบายของผู้นำองค์กรท้องถิ่นในปัจจุบันที่มีการบริหารจัดการท่องเที่ยวที่แตกต่างกันออกไป และมีการส่งเสริมและสนับสนุนให้ชุมชนท้องถิ่น โดยเฉพาะกลุ่มเยาวชน เข้ามีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวมากขึ้น ควบคู่กับการปลูกฝังจิตสำนึกรักท้องถิ่นแก่เยาวชน ซึ่งจะเป็นผู้สืบต่อในการอนุรักษ์พื้นที่สีเขียวแห่งนี้ต่อไป ทั้งนี้ การจัดการท่องเที่ยว มิใช่เพียงหน้าที่ของคนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง แต่ทุกคนต้องมีส่วนร่วมกันในการจัดการท่องเที่ยว จึงจะประสบผลสำเร็จได้

ข้อเสนอแนะจากการศึกษาครั้งนี้ ควรมีการกำหนดเขตพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า และมีการดำเนินการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนให้เป็นรูปธรรมที่ชัดเจน มีการบูรณาการเชื่อมโยงเส้นทางการท่องเที่ยวของพื้นที่ทั้ง 6 ตำบล ติดต่อกันประสานงานและร่วมมือกัน โดยทุกตำบลได้รับผลประโยชน์อย่างเป็นธรรมและทั่วถึง แต่ละตำบลจำเป็นต้องสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยวให้แก่ประชาชนในพื้นที่เป็นสำคัญ อาจมีการจัดฝึกอบรม เพิ่มพูนทักษะด้านการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยว ตลอดจนสนับสนุนให้คำแนะนำต่างๆแก่เจ้าหน้าที่ภาครัฐ และชุมชนท้องถิ่น ซึ่งเป็นเจ้าของพื้นที่อย่างแท้จริง ทั้งนี้ การพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชน ควรคำนึงถึงเอกลักษณ์ วัฒนธรรม และวิถีชีวิตดั้งเดิมของชุมชนท้องถิ่น ควบคู่กับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติให้เป็นพื้นที่สีเขียวที่มีความยั่งยืนต่อไป

Title	THE MANAGEMENT OF COMMUNITY BASED TOURISM IN THE GREEN AREA OF BANGKACHAO, PHRA PRADAENG DISTRICT, SAMUT PRAKAN
Author	Nisarat Worapradit
Advisor	Associate Professor Kanchit Tagong, Ph.D.
Co – Advisor	La-iard Silanoi, Ph.D.
Type of Degree	Thesis M.A. in Hotel and Tourism Management, Naresuan University, 2007
Keywords	Community based tourism, participation

ABSTRACT

The research on "The Management of Community Based Tourism in the Green Area of Bangkachao, Phra Pradaeng District, Samut Prakarn" aims to study participation of local residents and entrepreneur as well as governmental agencies in tourism management and the ability to support tourists and sustainable tourism management. Also, the study is focused on obstacles in tourism management through participation of local residents in the Green Area of Bangkachao, Phra Pradaeng District, Samut Prakarn. The quantitative approach explained by numeral data was conducted in the study. The study areas covered six Tambons in the Green Area of Bangkachao namely Songkhanong, Bangkhoboor, Bangyao, Bangkrasop, Bangkacho and Bangnamphung, Phra Pradaeng District, Samut Prakarn.

Sustainable tourism management requires five elements—participation in planning, implementation, utilization, follow-up and maintenance.

Results indicated that local residents and entrepreneur moderately participated in tourism management. Mostly, these groups of people implemented and executed maintenance of tourism management following up community agreement and regulations, publicizing tourism products and services, restoring and preserving local tourist attractions and culture. The study also found minimal participation in planning and follow-up as the main administrator was government agencies; local leaders took part in

tourism management whereas local residents just acknowledged and followed up government policies. The proportion of participation in planning and follow-up and participation in maintenance was greatly different. High maintenance might result from an acknowledgement of the importance of the Green Area of Bangkachao as the residential area generating income from tourism.

Individual factors of gender, age, and an average income of the local residents and entrepreneur were statistically different in participation in tourism management. At present, local leaders encourage the youth for involvement in tourism management and raise their awareness for the preservation of the Green Area. Tourism management success requires participation of all people involved.

The study suggests that the Green Area of Bangkachao should be managed as a complete tourism area covering six Tambons distributing tangible benefits thoroughly. It is essential that each Tambon ensure local residents understanding of tourism management. Furthermore, local residents should give recommendations to government officers. Finally, cultural uniqueness and traditional way of life as well as environmental preservation for the Green Area should be taken into account for sustainable tourism management